

EURÓPSKA KOMISIA

V Bruseli 13. 2. 2012
COM(2012) 60 final

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

Inovácie pre udržateľný rast: biohospodárstvo pre Európu

{SWD(2012) 11 final}

OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV

Inovácie pre udržateľný rast: biohospodárstvo pre Európu

STRATÉGIA „INOVÁCIE PRE UDRŽATELNÝ RAST: BIOHOSPODÁRSTVO PRE EURÓPU“

1. STRATÉGIA BIOHOSPODÁRSTVO PRE EURÓPU

V záujme zvládnutia výziev, ktoré predstavujú rastúca svetová populácia, rýchle ubúdanie mnohých zdrojov, zvyšovanie tlaku na životné prostredie a zmena klímy, Európa potrebuje radikálne zmeniť svoj prístup k výrobe, spotrebe, spracovaniu, skladovaniu, recyklácii a zneškodňovaniu biologických zdrojov. Stratégia Európa 2020 vyzýva k budovaniu biohospodárstva ako kľúčového prvku pre inteligentný a ekologický rast v Európe. Pokrok vo výskume v oblasti biohospodárstva a prijatie inovácií umožní Európe zlepšiť hospodárenie s jej obnoviteľnými biologickými zdrojmi a otvoriť nové a diverzifikované trhy s potravinami a biologickými produktmi. Budovanie biohospodárstva v Európe má obrovský potenciál: dokáže udržiavať a vytvárať hospodársky rast a pracovné miesta vo vidieckych, pobrežných a priemyselných oblastiach, znižovať závislosť od fosílnych palív a zlepšovať hospodársku a environmentálnu udržateľnosť prvovýroby¹ a spracovateľského sektora. Biohospodárstvo tak významne prispieva k plneniu cieľov hlavných iniciatív „Inovácia v Únii“ a „Európa efektívne využívajúca zdroje“ v rámci stratégie Európa 2020.

Cieľom stratégie pre biohospodárstvo a jej akčného plánu je pripraviť pôdu pre inovatívnejšiu a konkurencieschopnejšiu spoločnosť efektívnejšie využívajúcu zdroje, ktorá popri zaistení ochrany životného prostredia zabezpečuje aj rovnováhu medzi potravinovou bezpečnosťou a udržateľným využívaním obnoviteľných zdrojov na priemyselné účely. Táto stratégia a akčný plán budú východiskom tvorby programov výskumu a inovácií v sektoroch biohospodárstva a budú prispievať k budovaniu súdržnejšieho politického prostredia, ako aj k lepším vzájomným väzbám medzi vnútroštátnymi, európskymi a globálnymi politikami v oblasti biohospodárstva a k výraznejšiemu zapojeniu verejnosti do dialógu. Budú zamerané na dosiahnutie synergii a rešpektovanie komplementárnosti s ostatnými oblasťami politiky, nástrojmi a zdrojmi financovania, ktoré s nimi zdieľajú a plnia rovnaké ciele. Ide napríklad o spoločnú poľnohospodársku politiku a spoločnú politiku v oblasti rybného hospodárstva (SPP a SRP), integrovanú námornú politiku (INP), environmentálnu a priemyselnú politiku a politiku v oblasti zamestnanosti, energetiky a zdravia.

Stratégia vychádza zo siedmeho rámcového programu pre výskum a technologický vývoj (RP7) a rámcového programu EÚ pre výskum a inovácie (Horizont 2020). Podrobnejšie informácie o stratégii pre biohospodárstvo sú súčasťou pripojeného pracovného dokumentu útvarov Komisie.

---

¹ Poznámka: Prvovýroba v kontexte tohto oznámenia zahŕňa poľnohospodárstvo, lesné a rybné hospodárstvo a akvakultúru.

1.1. Akým výzvam čelíme?

Európa čelí problému neudržateľného využívania svojich prírodných zdrojov, ktoré nemá obdobu, ako aj významným a potenciálne nezvratným zmenám svojej klímy a pokračujúcej strate biodiverzity, ktorá ohrozuje stabilitu živých systémov, od ktorých je závislá. Túto situáciu ešte zhoršuje veľkosť celosvetovej populácie, ktorá sa podľa očakávaní zvýši v nasledujúcich 40 rokoch o viac ako 30 % zo siedmich miliárd v roku 2012 na vyše 9 miliárd v roku 2050. Riešenie týchto komplexných a navzájom súvisiacich výziev si vyžaduje výskum a inovácie v záujme dosiahnutia rýchlych, cielených a udržateľných zmien životného štýlu a využívania zdrojov, ktoré zasiahnu všetky úrovne spoločnosti a hospodárstva. Dobré životné podmienky a blahobyt európskych občanov a budúcich generácií bude závisieť od spôsobu, akým sa uskutoční požadovaná transformácia.

V uplynulých desaťročiach EÚ zaviedla alebo zrevidovala mnoho politík, ktoré boli zamerané na riešenie týchto výziev a na stimuláciu transformácie európskeho hospodárstva. Komplexné vzájomné väzby, ktoré existujú medzi jednotlivými výzvami, môžu viesť ku kompromisom (ako príklad možno uviesť kontroverziu, pokiaľ ide o konkurenčné použitia biomasy). Tieto vznikajú v dôsledku obáv o potravinovú bezpečnosť spojených s potenciálnymi následkami dopytu po obnoviteľných biologických zdrojoch, ktorý rastie v dôsledku požiadaviek iných sektorov, o využívanie vzácnych prírodných zdrojov, ako aj o životné prostredie v Európe a v tretích krajinách. Riešenie takýchto mnohostranných otázok si vyžaduje strategický a komplexný prístup zahŕňajúci rôzne politiky. V záujme podpory konzistentnosti politík, obmedzenia zdvojovania úsilia a zvýšenia rýchlosti a šírenia inovácií je potrebná interakcia založená na dostatočnom množstve informácií. Existuje najmä potreba zaistiť väčšiu interakciu medzi výskumom a inováciami v EÚ a prioritami politík podporujúcich biohospodárstvo, ako aj ich lepšie zosúladenie.

Biohospodárstvo poskytuje užitočný základ pre takýto prístup, keďže zahŕňa produkciu obnoviteľných biologických zdrojov a premenu týchto zdrojov a odpadových tokov na produkty s pridanou hodnotou ako napríklad potraviny, krmivo, biologické produkty² a bioenergiu. Jeho sektory a odvetvia³ majú výrazný inovačný potenciál vzhľadom na ich používanie v širokej škále vied a podporných a priemyselných technológií⁴ spolu s miestnymi a konkludentnými poznatkami.

1.2. Riešenie spoločenských výziev

Prierezový charakter biohospodárstva ponúka jedinečnú príležitosť na komplexné riešenie navzájom súvisiacich spoločenských otázok – akými sú napríklad potravinová bezpečnosť, nedostatok prírodných zdrojov, závislosť od fosílnych zdrojov a zmena klímy – pričom sa zároveň dosahuje udržateľný hospodársky rast.

---

² Poznámka: Biologické produkty sú produkty, ktoré sa úplne alebo čiastočne vyrábajú z materiálov biologického pôvodu s výnimkou materiálov, ktoré sú súčasťou geologických formácií a/alebo ktoré sú fosilizované, CEN – Správa o vykonávaní mandátu M/429.

³ Biohospodárstvo sa opiera o vedy o živej prírode, agronómiu, ekológiu, vedu v oblasti potravinárstva a sociálne vedy, biotechnológie, nanotechnológie, informačné a komunikačné technológie (IKT) a inžinierstvo.

⁴ Biohospodárstvo zahŕňa sektory poľnohospodárstva, lesného hospodárstva, rybného hospodárstva, potravinárstva a produkcie celulózy a papiera, ako aj časti chemického, biotechnologického a energetického odvetvia.

Zaistenie potravinovej bezpečnosti

Odhaduje sa, že nárast svetovej populácie do roku 2050 povedie k 70 % zvýšeniu dopytu po potravinách, ktoré zahŕňa očakávané dvojnásobné zvýšenie celosvetovej spotreby mäsa. Stratégia pre biohospodárstvo prispeje k vytvoreniu celosvetového prístupu k riešeniu tejto výzvy tým, že rozvinie vedomostnú základňu potrebnú na udržateľné zvyšovanie prvovýroby, pričom sa bude prihliadať na všetky možnosti počnúc špičkovou vedou a končiac miestnymi a konkludentnými poznatkami. Stratégiou sa takisto podporia zmeny v modeloch produkcie a spotreby a rozvoj zdravších a udržateľnejších stravovacích návykov.

Samotný potravinársky spracovateľský priemysel a domácnosti v EÚ vyhodí ročne približne 90 miliónov ton potravín (180 kg na osobu), pričom sa nezohľadňujú straty v poľnohospodárstve a rybnom hospodárstve. V súlade s plánom pre Európu efektívne využívajúcu zdroje a iniciatívou Modrý rast stratégia podporí dodávateľské reťazce potravín efektívnejšie využívajúce zdroje.

Udržateľné hospodárenie s prírodnými zdrojmi

Poľnohospodárstvo, lesné a rybne hospodárstvo a akvakultúra potrebujú niekoľko základných a obmedzených zdrojov na produkciu biomasy. Patrí k nim pôda, morský priestor, úrodné pôdy plniace svoje funkcie, voda a zdravé ekosystémy, ale aj zdroje ako minerály a energia z výroby hnojív. Ich využívanie zahŕňa aj značné príležitostné náklady spojené s ubúdaním alebo stratou služieb ekosystému. Vzhľadom na to, že konkurenčné použitia biomasy a výsledky využívania týchto zdrojov v minulosti na ne vyvíjajú značný tlak, EÚ musí produkovať „viac s menším množstvom zdrojov“ a budovať inteligentné a udržateľné poľnohospodárstvo, rybne hospodárstvo a akvakultúru.

Cieľom stratégie pre biohospodárstvo je zlepšiť vedomostnú základňu a posilniť inovácie na dosiahnutie zvýšenia produktivity a súčasne zabezpečiť udržateľné využívanie zdrojov a zmierňovanie tlaku na životné prostredie. Úbytok biodiverzity môže viesť k značnému zhoršeniu kvality zdrojov a zároveň k obmedzovaniu výnosov prvovýroby, a to najmä v lesnom a rybnom hospodárstve. Stratégiou sa tak podporí realizácia hospodárenia založeného na ekosystéme. Bude zameraná na dosiahnutie synergií a komplementárnosti s SPP, SRP, INP a environmentálnymi politikami EÚ v oblasti efektívneho využívania zdrojov, udržateľného využívania prírodných zdrojov, ochrany biodiverzity a biotopov, ako aj poskytovania služieb ekosystému.

Globálne výzvy si vyžadujú globálne riešenia. Stratégiou pre biohospodárstvo sa podporí vytvorenie celosvetového prístupu k udržateľnejšiemu využívaniu zdrojov. Tento prístup bude zahŕňať rozvoj spoločnej medzinárodnej koncepcie udržateľnosti biomasy a najlepších postupov na otváranie nových trhov, diverzifikáciu produkcie a riešenie dlhodobých otázok v oblasti potravinovej bezpečnosti.

Znižovanie závislosti od neobnoviteľných zdrojov

Európske hospodárstvo je do značnej miery závislé od fosílnych zdrojov ako uhlie a energetické zdroje, a je tak zraniteľné voči nestálym a klesajúcim dodávkam energie a volatilitu trhu. EÚ sa v záujme zachovania svojej konkurencieschopnosti musí premeniť na nízkouhlíkovú spoločnosť, v ktorej odvetvia efektívne využívajúce zdroje, biologické produkty a bioenergia prispievajú k ekologickému rastu a konkurencieschopnosti.

Stratégia pre biohospodárstvo bude zahŕňať výsledky iniciatívy Vedúci trh s biologickými produktmi a podporí iniciatívu Modrý rast, dosahovanie cieľov smerníc o energii z obnoviteľných zdrojov a o kvalite palív, ako aj Európsky strategický plán pre energetické technológie tým, že zlepši vedomostnú základňu a posilní inovácie na produkciu kvalitnej biomasy (napr. priemyselné plodiny) za konkurenčné ceny bez toho, aby ohrozila potravinovú bezpečnosť, zvýšila tlak na prvovýrobu a životné prostredie či narušila fungovanie trhov v prospech použitia energie. Okrem toho v záujme zaistenia dlhodobej úspešnosti biohospodárstva pomôže pochopiť koncepciu dostupnosti biomasy v súčasnosti a budúcnosti a dopyt po nej, ako aj hospodársku súťaž medzi rôznymi použitiami biomasy vrátane ich potenciálu zmierňovať zmenu klímy. Toto úsilie zahŕňa zvýšenie dostupnosti alternatívnych zdrojov uhlia a energie (napr. zvyšky z poľnohospodárstva a lesného hospodárstva, odpady) a stimuláciu výskumu v oblasti obnoviteľných zdrojov ako napríklad mikroriasy.

Zmiernenie zmeny klímy a adaptácia na zmenu klímy

Keďže celosvetový dopyt po biomase na potravinárske a priemyselné účely bude v nasledujúcich desaťročiach rásť, bude potrebné udržateľne zvyšovať kapacitu poľnohospodárstva, lesného a rybného hospodárstva a akvakultúry v EÚ. Stratégia pre biohospodárstvo podporuje vývoj systémov produkcie so zníženým množstvom emisií skleníkových plynov, ktoré sú adaptované na nepriaznivé následky zmeny klímy (ako napríklad suchá a povodne) a ktoré tieto následky zmierňujú. Prispieje tak k plneniu cieľov plánov pre prechod na nízkouhlíkové hospodárstvo do roku 2050 a pre Európu efektívne využívajúcu zdroje, ako aj cieľov politiky EÚ v oblasti zmeny klímy. Toto úsilie bude zahŕňať zvýšenie zachytávania a ukladania uhlíka v poľnohospodárskych pôdach a na morskom dne a primerané posilnenie zdrojov lesného hospodárstva.

Odvetvia produkcie celulózy a papiera a chemický a potravinársky priemysel EÚ sú producentmi značného množstva emisií skleníkových plynov, ale významné množstvá uhlíka takisto ukladajú vo svojich produktoch. Pokiaľ je to možné, stratégiou sa podporí aj nahrádzanie výrobných procesov náročných z hľadiska uhlíka, energie a vodných zdrojov procesmi, ktoré efektívnejšie využívajú zdroje a ktoré sú šetrnejšie voči životnému prostrediu. Produkty z neobnoviteľných zdrojov by sa mali čiastočne nahradiť udržateľnejšími biologickými produktmi.

Vytváranie pracovných miest a zachovanie konkurencieschopnosti Európy

Sektory biohospodárstva EÚ dosahujú ročný obrat vo výške 2 biliónov EUR a predstavujú viac ako 22 miliónov pracovných miest a približne 9 % pracovnej sily. Aby si však zachovali konkurencieschopnosť a pracovné miesta vzhľadom na významné spoločenské výzvy a rastúce trhy v rozvíjajúcom sa svete, musia sa inovovať a ďalej diverzifikovať. Očakáva sa, že udržateľná prvovýroba, biotechnológie spracovania potravín a priemyselné biotechnológie a biorafinérie povedú k značnému rastu, čo bude mať za následok vznik nových biologických odvetví, transformáciu existujúcich trhov a otvorenie nových trhov s biologickými produktmi.

S cieľom uspokojiť dopyt po pracovnej sile v týchto odvetviach, ako aj v poľnohospodárstve, lesnom a rybnom hospodárstve a akvakultúre treba zabezpečiť nové vysokokvalifikované pracovné miesta a možnosti odbornej prípravy.

Odhaduje sa, že financovanie priameho výskumu v súvislosti so stratégiou pre biohospodárstvo v rámci programu Horizont 2020 by do roku 2025⁵ mohlo v sektoroch biohospodárstva vytvoriť približne 130 000 pracovných miest a pridanú hodnotu vo výške 45 miliárd EUR. Podľa očakávaní sa rast vo všetkých častiach biohospodárstva prehĺbi aj vďaka ďalším investíciám verejného a súkromného sektora – či už priamym alebo nepriamym. Možno očakávať, že sektory biohospodárstva významne prispejú k dosahovaniu cieľov stratégie Európa 2020.

1.3. Budovanie súdržného biohospodárstva

Na maximalizáciu vplyvu výskumu a inovácií v oblasti biohospodárstva sú potrebné osobitné opatrenia. V súlade s odporúčaniami z verejnej konzultácie o biohospodárstve sa uprednostňuje súdržnejší politický rámec, zvýšenie investícií do výskumu, rozvoj trhov s biologickými produktmi a lepšia komunikácia s verejnosťou⁶.

Súdržná politika

Biohospodárstvo zahŕňa širokú škálu zavedených a vznikajúcich politických oblastí na celosvetovej, európskej, vnútroštátnej a regionálnej úrovni, ktoré sa síce snažia o rovnaké ciele, ale majú za následok komplexné a v niektorých prípadoch fragmentované politické prostredie. Stratégia pre biohospodárstvo vyzýva k informovanejšiemu dialógu, najmä pokiaľ ide o úlohu vedeckého pokroku, a k lepšej interakcii medzi existujúcimi politikami podporujúcimi biohospodárstvo na úrovni EÚ a členských štátov (pozri opatrenie č. 5). Zainteresované strany tak budú mať k dispozícii súdržnejší politický rámec a podporia sa aj súkromné investície. Okrem toho je v záujme monitorovania pokroku v oblasti biohospodárstva potrebné vytvoriť informačné systémy založené na existujúcich, ale často neprepojených databázach (pozri opatrenie č. 6).

Stratégia pre biohospodárstvo podporí lepšie zosúladenie financovania výskumu a inovácií v EÚ s dohodnutými prioritami politik súvisiacich s biohospodárstvom. Rovnako zabezpečí, aby sa inovácie zohľadnili už v počiatočnom štádiu tvorby politiky. V tejto súvislosti budú významnú úlohu zohrávať plánované európske partnerstvá v oblasti inovácií (EIP), ako aj iniciatívy pre spoločnú tvorbu programov. Dialóg o biohospodárstve, ktorý zlepšuje vedomostnú základňu a posilňuje informovanú interakciu medzi politickými opatreniami na úrovni EÚ, členských štátov a ich regiónov, bude takisto ďalej mobilizovať rast a stimuly pre investície (pozri opatrenie č. 2).

Globálny rozmer spoločenských výziev, ktoré rieši biohospodárstvo, si vyžaduje posilnenú spoluprácu na medzinárodnej úrovni. Stratégia pre biohospodárstvo pomôže Európe prevziať vedúcu úlohu pri presadzovaní prechodu na globálne biohospodárstvo. Existujúca

---

⁵ Ďalšie podrobnosti možno nájsť v sprievodnom pracovnom dokumente útvarov Komisie. [vložiť referenčné číslo].

⁶ Závěry veřejné konzultácie, ktorú uskutočnila Európska komisia na tému „Biologické hospodárstvo pre Európu: súčasný stav a budúce možnosti“ (február – máj 2011).

medzinárodná spolupráca v záležitostiach súvisiacich s biohospodárstvom, ktorej stimulmi budú nevyhnutne výskum a inovácie, uľahčí výmenu vedeckých poznatkov a zdieľanie najlepších postupov v celosvetových otázkach a politických oblastiach, najmä pokiaľ ide o potravinovú bezpečnosť, zmenu klímy, životné prostredie a zdroje, budovanie kapacít a obchod (pozri opatrenie č. 8).

Investície do poznatkov, inovácií a zručností

Biohospodárstvo si vyžaduje pokračovanie a zvýšenie podpory z verejných finančných prostriedkov a zo súkromných investícií a musí prispievať k väčšej súdržnosti vnútroštátneho, európskeho a celosvetového úsilia v oblasti výskumu a inovácií. Výskum a uplatnenie jeho výsledkov sa v mnohých prípadoch nedarí prepojiť z dôvodu informačnej a vedomostnej medzery a inštitucionálnych a koncepcných prekážok medzi výskumnými pracovníkmi, inovátormi, producentmi, koncovými používateľmi, tvorcami politiky a občianskou spoločnosťou. Odstrániť tieto medzery môžu siete na výmenu poznatkov, sprostredkovatelia poznatkov a technológií, ako aj sociálne podniky integrované v širších občianskych iniciatívach a iniciatívach zainteresovaných strán. Mnoho sľubných výsledkov výskumu ostáva nevyužitých aj v dôsledku nevyriešených legislatívnych otázok a patentov. Okrem toho je potrebných aj viac investícií na činnosti v oblasti demonštrácie a šírenia, ako aj na rozvoj podnikateľských a poradenských služieb pre celý dodávateľský reťazec. (pozri opatrenia č. 3 a č. 11).

Potreba zvýšiť financovanie výskumu a inovácií v oblasti biohospodárstva z verejných zdrojov sa uznala v rámci programu Horizont 2020: pre výzvu „Potravinová bezpečnosť, udržateľné poľnohospodárstvo, morský a námorný výskum a biohospodárstvo⁷“ sa navrhlo takmer 4,7 miliardy EUR. Ďalšia podpora sa poskytne v rámci prvkov výziev „Opatrenia v oblasti klímy, efektívnosť z hľadiska zdrojov a suroviny“, „Bezpečná, čistá a efektívna energia“ a „Zdravie, demografické zmeny a blahobyt“. Európsky inovačný a technologický inštitút (EIT) so svojimi znalostnými a inovačnými spoločenstvami (ZIS) v rôznych oblastiach bude riešiť otázky týkajúce sa biohospodárstva, a to najmä v súvislosti s navrhovaným ZIS „Potraviny pre budúcnosť“. Tieto snahy doplnia výskum a inovácie v oblasti podporných a priemyselných technológií (napr. biotechnológie, nanotechnológie a IKT) a podpora vznikajúcich technológií. Z hľadiska implementácie širokej škály politik súvisiacich s biohospodárstvom bude zohrávať zásadnú úlohu aj zaistenie vedomostnej základne a súboru nástrojov zahŕňajúceho celý rad kľúčových podporných technológií pre zainteresované strany v rámci celého hodnotového reťazca biohospodárstva (pozri opatrenia č. 1 a č. 2).

Niekoľko členských štátov zaviedlo programy výskumu v oblasti biohospodárstva a dohodlo sa na zlepšení koordinácie svojich výskumných aktivít prostredníctvom vytvárania partnerstiev v rámci verejného sektora, akým je napríklad iniciatíva pre spoločnú tvorbu programov „Zdravé a produktívne moria a oceány“. Aktívna spolupráca medzi zainteresovanými stranami je takisto potrebná na podporu súkromných investícií a posilnenie podnikania v Európe. Zahŕňa podporu iniciatív na posilnenie výmeny poznatkov, zjednodušenie európskeho patentového práva a zlepšenie prístupu k verejným výsledkom výskumu, ale aj na vytváranie verejno-súkromných partnerstiev a ďalší rozvoj EIP, akými sú

---

⁷ KOM(2011) 809/3.

napríklad „Poľnohospodárska produktivita a udržateľnosť“ a „Suroviny“ (pozri opatrenia č. 1 a č. 4).

Participatívne riadenie a informovaný dialóg so spoločnosťou

Zodpovedné biohospodárstvo si vyžaduje participatívne modely, ktoré s cieľom posilniť vzťah medzi vedou, spoločnosťou a tvorbou politiky zapájajú do dialógu občanov a koncových používateľov. Informovanejšie dialógy umožnia vede a inováciám poskytovať spoľahlivý základ pre tvorbu politiky a informovaný spoločenský výber, pričom budú prihliadať na legitímne spoločenské obavy a potreby biohospodárstva.

Prevažná väčšina Európanov súhlasí s názorom, že veda a technológie prinesú budúcim generáciám viac príležitostí. Medzi vedou a spoločnosťou však ešte stále existuje značná informačná medzera. Občanov treba zapojiť do otvoreného a informovaného dialógu v rámci celého výskumného a inovačného procesu. Treba im poskytnúť spoľahlivý prehľad prínosov a rizík spojených s inovačnými technológiami a existujúcimi praktikami, ako aj oveľa viac príležitostí na diskusiu o nových zisteniach a ich následkoch (pozri opatrenia č. 2 a č. 5). V tejto súvislosti bude zohrávať kľúčovú úlohu EIP „Poľnohospodárska produktivita a udržateľnosť“.

Okrem toho treba občanom v záujme umožnenia zodpovedného a informovaného výberu (pozri opatrenie č. 12) poskytnúť aj viac informácií o vlastnostiach produktov a o vplyvoch modelov spotreby a životného štýlu (napríklad na odpady). Napokon, občanov treba informovať o príležitostiach, ktoré prinášajú sociálne inovácie, a podporiť ich, aby prevzali iniciatívu.

Nové infraštruktúry a nástroje

Posilnenie produktívneho a udržateľného biohospodárstva si vyžaduje viac výskumu, vidieckych, námorných a priemyselných infraštruktúr, sietí na výmenu poznatkov a zdokonalených dodávateľských reťazcov. Okrem iných cieľov sa tak podporia najmä integrované a diverzifikované biorafinérie, napríklad aj miestne zariadenia malého rozsahu (pozri opatrenie č. 10). V petrochemických rafinérskych procesoch sa z fosílnych zdrojov vyrába celý rad produktov, palív a energie. Biorafinérie nahrádzajú tieto fosílné zdroje obnoviteľnými zdrojmi (vrátane odpadov) a vytvárajú tak nové zdroje príjmov a zamestnanosti v poľnohospodárstve, lesnom a rybnom hospodárstve a akvakultúre. Na posilnenie rozvoja udržateľných dodávateľských reťazcov a zariadení by sa mohli využívať rôzne zdroje financovania vrátane súkromných investícií, fondu EÚ na rozvoj vidieka či kohézneho fondu (pozri opatrenie č. 7).

Biologické produkty a bioenergia môžu byť „biologickými verziami“ tradičných produktov alebo novátorskými produktmi s úplne novými a inovačnými funkciami a potenciálom pre nové aj existujúce trhy. Na jeho využitie EÚ aktívne podporuje ďalší rozvoj jasných a jednoznačných noriem v oblasti produktov a kritérií udržateľnosti na európskej a medzinárodnej úrovni. Zohrávajú kľúčovú úlohu z hľadiska fungovania jednotného trhu, ako aj ďalšieho rozvoja certifikácie a označení, ktoré môžu podporiť priaznivý ohlas spotrebiteľov a zelené verejné obstarávanie (pozri opatrenie č. 11).

2. AKČNÝ PLÁN PRE BIOHOSPODÁRSTVO

V nasledujúcom akčnom pláne sa opisujú hlavné opatrenia Komisie na realizáciu cieľov stratégie pre biohospodárstvo, ktoré vychádzajú z RP7, programu Horizont 2020 a ďalších relevantných existujúcich politických iniciatív, akou sú napríklad EIP. Akčný plán takisto vyzýva k účasti členské štáty a zainteresované strany. Podrobnejšia verzia akčného plánu je súčasťou pracovného dokumentu útvarov Komisie⁸.

2.1. Investície do výskumu, inovácií a zručností

1. Zabezpečiť značné finančné prostriedky zo zdrojov EÚ a vnútroštátnych zdrojov, ako aj súkromné investície a vytváranie partnerstiev na účely výskumu a inovácií v oblasti biohospodárstva. Rozšíriť činnosti v oblasti iniciatív spoločnej tvorby programov a ERA-Net na posilnenie súdržnosti a synergií medzi verejnými programami. Podporovať biozokupenia a ZIS v rámci EIT na účely vytvárania partnerstiev so súkromným sektorom. Načrtnúť hlavné koncepcie a priority súvisiace s výskumom a inováciami v oblasti potravín, udržateľného poľnohospodárstva a lesného hospodárstva a morských a námorných činností v rámci programu Horizont 2020.
2. Zvýšiť podiel multidisciplinárneho a prierezového výskumu a inovácií v záujme riešenia komplexnosti a vzájomnej prepojenosti spoločenských výziev zlepšením existujúcej vedomostnej základne a vývojom nových technológií. Poskytnúť vedecké odporúčania pre informované politické rozhodnutia o prínosoch a kompromisoch riešení v oblasti biohospodárstva.
3. Podporiť zavádzanie a šírenie inovácií v sektoroch biohospodárstva a vytvoriť ďalšie mechanizmy na zaistenie spätnej väzby v súvislosti s predpismi a v prípade potreby politické opatrenia. Zintenzívniť podporu sieťam poznatkov, poradným a podnikateľským podporným službám (najmä prostredníctvom EIP) a biozokupeniam.
4. Budovať ľudské kapacity potrebné na podporu rastu a ďalšej integrácie sektorov biohospodárstva organizovaním univerzitných fór na vypracúvanie nových osnov pre potreby biohospodárstva a schém odbornej prípravy.

2.2. Posilnená interakcia politik a zapojenie zainteresovaných strán

5. Vytvoriť *Panel pre biohospodárstvo*, ktorý prispeje k posilneniu synergií a súdržnosti medzi politikami, iniciatívami a hospodárskymi sektormi súvisiacimi s biohospodárstvom na úrovni EÚ a ktorý bude prepojený s existujúcimi mechanizmami (do roku 2012). Podporiť vytvorenie podobných panelov na úrovni členských štátov a ich regiónov. Posilniť zapojenie výskumných pracovníkov, koncových používateľov, tvorcov politiky a občianskej spoločnosti do otvoreného a neformálneho dialógu prostredníctvom výskumného a inovačného procesu v oblasti biohospodárstva. Organizovať pravidelné *konferencie pre zainteresované strany v oblasti biohospodárstva*.

---

⁸ Poznámka: Jednotlivé opatrenia si môžu vyžadovať vypracovanie osobitného posúdenia vplyvu.

6. V úzkej spolupráci s existujúcimi informačnými systémami vytvoriť *monitorovacie stredisko pre biohospodárstvo*, ktoré umožní Komisii pravidelne posudzovať pokrok a vplyv biohospodárstva a vytvoriť výhľadové a modelovacie nástroje (do roku 2012). Preskúmať pokrok a aktualizovať stratégiu v polovici trvania.
7. Podporovať rozvoj regionálnych a celoštátnych stratégií v oblasti biohospodárstva mapovaním existujúcich výskumných a inovačných aktivít, kompetenčných centier a infraštruktúr v EÚ (do roku 2015). Podporovať strategické diskusie s orgánmi zodpovednými za rozvoj vidieka a pobrežných oblastí a za politiku súdržnosti⁹ na miestnej, regionálnej a celoštátnej úrovni v záujme maximalizácie vplyvu existujúcich mechanizmov financovania.
8. Rozvinúť medzinárodnú spoluprácu v oblasti výskumu a inovácií v oblasti biohospodárstva v záujme spoločného riešenia globálnych výziev, akými sú napríklad potravinová bezpečnosť a zmena klímy, ako aj riešenia otázky udržateľného zásobovania biomasou (od roku 2012). Snažiť sa o ďalšie synergie medzi úsilím EÚ a členských štátov v oblasti medzinárodnej spolupráce a zaangažovať do tohto úsilia medzinárodné organizácie.

2.3. Posilnenie trhov a konkurencieschopnosti biohospodárstva

9. Zabezpečiť vedomostnú základňu na udržateľné zintenzívnenie prvovýroby. Zlepšovať chápanie súčasnej, potenciálnej a budúcej dostupnosti biomasy a dopytu po nej (vrátane zvyškov a odpadov z poľnohospodárstva a lesného hospodárstva) v rámci sektorov s prihliadnutím na pridanú hodnotu, udržateľnosť, úrodnosť pôd a potenciál zmiernovať zmenu klímy. Zverejniť tieto zistenia na účely rozvoja a preskúmania príslušných politík. Podporovať budúci rozvoj schválenej metodiky výpočtu ekologickej stopy, napríklad použitím posudzovania životného cyklu (LCA).
10. Podporovať zriadenie sietí s logistikou požadovanou pre integrované a diverzifikované biorafinérie, demonštračné a pilotné zariadenia v celej Európe vrátane logistiky a dodávateľských reťazcov potrebných na kaskádové využívanie biomasy a odpadových tokov. Začať rokovania s cieľom vytvoriť verejno-súkromné partnerstvo v oblasti výskumu a inovácií pre biodvetvia na európskej úrovni (do roku 2013).
11. Podporovať rozširovanie nových trhov vypracúvaním noriem a normalizovaných metodík posudzovania udržateľnosti biologických produktov a systémov produkcie potravín a podporou činností šírenia. Uľahčiť zelené verejné obstarávanie biologických produktov pomocou vytvárania označení, počiatočného európskeho zoznamu s informáciami o produktoch a osobitnej odbornej prípravy pre verejných obstarávateľov. Prispievať k dlhodobej konkurencieschopnosti sektorov biohospodárstva zavedením stimulov a mechanizmov vzájomného vzdelávania v záujme zlepšenia efektívnosti využívania zdrojov.
12. Vypracovať vedecky podložené prístupy na informovanie spotrebiteľov o vlastnostiach produktov (napr. nutričné prínosy, metódy produkcie a

---

⁹ KOM(2011) 615, príloha IV.

environmentálna udržateľnosť) a na propagovanie zdravého a udržateľného životného štýlu.